

*Uit de afdeling Sosiodontie
der Rijksuniversiteit
te Groningen.
Hoofd: Prof. J. G. de Boer.*

EEN SNIJTAND-VORMIGE „MESIODENS” IN HET MELKGEBIT

L. VAN DIJK

Op grond van een onderzoek van enkele duizenden schedels en een aantal modellen, onderscheidt Bolk in het gebied van het os intermaxillare, verschillende boventallige elementen.

... „Es kommt vor ein typischer überzähliger Zahn, der seiner Anlage nach an die Medianebene gebunden ist, sekundär sich aber von dieser entfernen kann. Dieser Zahn wird stets hinter der Gebiszreihe angelegt, kann aber zwischen die normalen Zähne eindringen und zerstört dann meistens deren regelmäßige Anordnung. Niemals bekommt dieser Zahn die Form eines normalen Schneidezahnes . . .” (p. 227.)

... „Diese Eigentümlichkeit musz scharf betont werden, da dadurch ein prinzipieller Unterschied mit sonstigen überzähligen Inzisivi gegeben ist.” (p. 197.)

... „Diesen Zahn . . . will ich . . . kurzhin als Mesiodens bezeichnen.” (p. 191.)

... „Dieser Mesiodens ist als Atavismus zu deuten, es ist der wieder zur Anlage und partiellen Entwicklung gelangende, verloren gegangene dritte Schneidezahn der menschlichen Stammform.” (p. 227.)

... „Ausdrücklich aber möchte ich darauf hinweisen, dasz ich gar nicht der Meinung bin: es komme das Homologon dieses „permanenten” Mesiodens im Milchgebisz nicht vor, allein ich glaube, er tritt hier an etwas anderer Stelle und in weniger typischer Gestalt auf.” (p. 193.)

... „Es ist nicht eine auszerordentlich grosze Seltenheit, dasz man im Milchgebisz im Spatium interdental der beiden mesialen Schneidezähne, oder etwas labialwärts gerückt ein kleines stiftförmiges sehr unansehnliches Zähnchen antrifft.”

... „Dieses Zähnchen erblicke ich als den atavistisch wieder auftretenden ursprünglichen mesialen Inzisivus des Milchzahnggebisses, den laktalen Vorläufer also des soviel häufiger – weil ansehnlicher – angetroffenen Mesiodens.” (p. 195.)

... „Meine Meinung, dasz der Mesiodens der zweiten Dentition zugehört, basiert auf der Überlegung, dasz die Entwicklung desselben mit den normalen Inzisivi dieser Dentition gleichen Schritt hält. Ich selber habe niemals einen Mesiodens von der Form und an der Stelle, wie hier besprochen werden, und gleichzeitig mit einen Milchgebisz im Gaumen angetroffen . . .” (p. 193.)

... „Die zweite Art der überzähligen Inzisivi entsteht durch Spaltung eines der normalen Inzisiven.” (p. 227.)

... „Es gibt noch eine dritte Möglichkeit, nämlich dasz ein überzähliger Ke-
gelzahn, hinter der Zahnreihe gelegen, entsteht als Abspaltung des Deu-
teromer von einem der normalen Inzisivi.“ (p. 228.)

Het is niet verwonderlijk, dat Bolk's moeilijk te volgen omschrijvingen van het begrip „mesiodens” *) tot een grote verwarring en tot schier eindeloze, onvruchtbare discussies aanleiding hebben gegeven.

Later gepubliceerde waarnemingen betreffende boventallige elementen in het gebied der snijtanden en de ontwikkeling der erfelijkheidsleer hebben niet alleen duidelijk gemaakt dat Bolk's omschrijving en duiding van de mesiodens onhoudbaar zijn, maar ook dat de „kwestie mesiodens” niet méér is dan een storm in een glas water.

Deze storm kan slechts tot bedaren komen door in te zien en te aanvaarden dat de mesiodens geen andere betekenis heeft, dan die van een overproductie van het odontogene epitheel al of niet onder invloed van een mutatie.

... „In the evolutionary history of a tooth there is a time when it occurs in almost all individuals. If for some reason the genes necessary for its development begin to be lost by the population the tooth will appear less and less frequently and eventually it will be quite rare. The third molars of man and the canines of some ungulates seem to be in different stages of this process. Eventually all genetic basis for the tooth will be lost and the tooth will disappear from the population. If a tooth later appears in the same place it will be because of either a new mutation or some developmental accident without genetic basis.

It will not be a reappearance of the lost tooth, though in practice it probably will be impossible to distinguish these two situations.” (Sheppe, 1964.)

Wij kunnen òf de naam mesiodens geheel uit ons gebitsmorfologisch vocabulaire elimineren, òf alle boventallige fronttanden in, of met affiniteit tot de mediaanlijn mesiodens noemen. Het laatste verdient wellicht de voorkeur omdat de benaming zo volkomen ingeburgerd is.

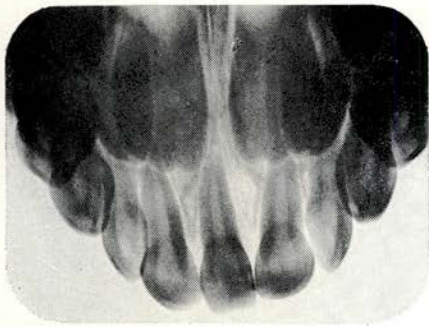
Wij zullen ons dan echter moeten realiseren dat deze topografische begrenzing geen nauwkeurige kan zijn en dat het geen zin heeft discussies te ontketenen over de vraag van precies welk deel van het odontogene epitheel een bepaald element afkomstig is.

Wèl staat vast, dat het voorkomen van een mesiodens van de vorm van een centrale snijtand, in en behorend tot het melkgebit, een zeldzaamheid is. Dit motiveert de publikatie van het volgende geval.

Van collega N. J. Edens ontvingen wij op 24-5-1963 een röntgenfoto (afb. 1) en een model van het bovenfront van B.S. ♂, geboren op 7-2-1958. Het

---

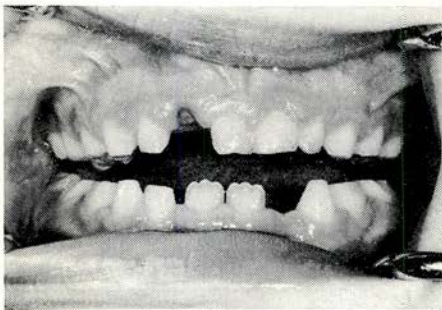
*) Ofschoon de door De Jonge (1965) voorgestelde benaming „mediodens” ongetwijfeld beter is, geven wij met Gysel (1965) de voorkeur aan het woord „mesiodens” omdat dit internationaal algemeen gebruikt wordt.

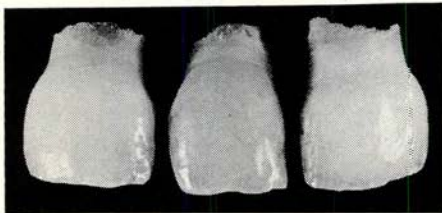
Afb. 1.

Afb. 2.

Afb. 3.

Afb. 4.

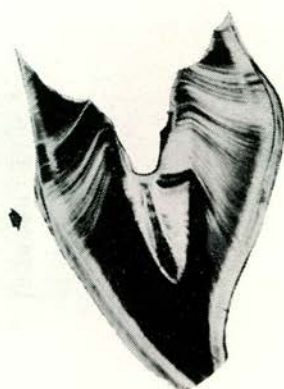
Afb. 5.

Afb. 6.

Afb. 7.

Afb. 8.

model vertoont een snijtandvormig boventallig element tussen de beide centrale melkincisieven.

Op 29-9-1965 werden een foto en een röntgenfoto gemaakt. De i_1sd was kort daarvoor uitgevallen en ons toegezonden. De röntgenfoto (afb. 2) laat zien dat de wortelresorptie van het boventallige element gelijke tred hield met die der buurtanden.

Op 21-2-1966 werden ons ook de mesiodens en de i_1ss toegezonden.

De foto's van het gebit en van de drie uitgevallen elementen (afb. 3, 4 en 5) tonen duidelijk, dat het boventallige element de vorm heeft van een i_1sd . De mesio-distale afmetingen van de centrale snijtanden, de mesiodens en de laterale snijtanden bedragen resp. 6, $5\frac{1}{2}$ en 5 mm.

Hoewel er op grond van onze waarnemingen weinig aanleiding was om te twijfelen aan de synchrone ontwikkeling van de centrale snijtanden en de mesiodens, werden door collega A. J. Brongersma slijpcoupees van deze tanden gemaakt. Deze tonen een identieke afzetting van secundair dentine en een gelijke lokalisatie van de neo-natale lijn op de voor centrale melksnijtanden karakteristieke plaats (afb. 6: i_1sd ; afb. 7: mesiodens; afb. 8: i_1ss).

Het laatstgenoemde feit en de wortelresorptie vormen een onomstotelijk bewijs, dat hier sprake is van een melkelement.

Ten slotte zij vermeld, dat, hoewel mesiodentes familiair kunnen voorkomen (Gysel, 1963), in dit geval de familie-anamnese negatief bleek.

Summary:

Bolk's questionable description and interpretation of the „mesiodens” have resulted in confusion and in endless unprofitable discussions. Subsequent publications on supernumerary teeth in the region of the premaxilla and the increased knowledge of genetics have clearly demonstrated that Bolk's definition and concept of the mesiodens are untenable.

It therefore seems desirable:

to indicate as „mesiodens” all supernumerary teeth in, or having affinity to, the median line;

to realize that a more exact definition is impossible;

to refrain from discussions concerning the exact part of the odontogenic epithelium which has produced a certain supernumerary tooth.

The term „mesiodens” can at best be a convenient name in odontologic nomenclature.

Literatuur:

1. *Bolk, L.* (1917): Die überzähligen oberen Inzisivi des Menschen. Deutsche Monatschrift für Zahnheilkunde 35, 185.
2. *Jonge, Th. E. de* (1965): De mandibulaire mesiodens. Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde 72, 95.
3. *Gysel, C.* (1963): Mesiodentes temporaires. Revue Française d'Odonto Stomatologie 10, 957.
4. *Gysel, C.* (1963): Mesiodentes familiales. Orthodontia Belgica 5, 17.
5. *Gysel, C.* (1965): Omtrent het begrip „Mesiodens”. Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde 72, 351.
6. *Sheppe, W.* (1964): Supernumerary teeth in the Deer Mouse, *Peromyscus*. Zeitschrift für Säugetierkunde 29, 33.

Bilderdijkaan 37,
Groningen.